

***Mimesis* K. Barad ir I. Stengers filosofijoje: tarp reflektivių ir difraktyvių praktikų**

Šiuolaikinėje naujųjų materializmų filosofijoje *mimesis* problema neretai sugrįžta kritikos episteminei refleksijos optikai pavidalu. Pastebėdama Vakarų filosofijos ir mokslo tradicijoje dominuojantį polinkį epistemologines prielaidas grįsti naudojant optines metaforas, filosofė ir feminizmo teoretikė Donna Haraway (1992, 1997) suabejojo refleksijos kaip tinkamos optinės metaforos ir kritinės praktikos pagrįstumu. Atsispirdama nuo Haraway, šią kritiką vėliau išplėtojo filosofė Karen Barad (2007), pamėginusi suformuluoti refleksijos praktikai alternatyvą – difrakcijos metodologiją. Ji pažymi, kad kitaip nei refleksija, susijusi su skaidriu pastovių padėčių ir tapatumo perdavimu, difrakcija pasiūlo, kad žinojimas kuriamas persiklojant skirtingiems raštams. Refleksijos kritika taip pat pasirodo ir skirtinguose filosofės Isabelle Stengers tekstuose: pavyzdžiui, aptariant kūrybingos atskaitomybės galimybę. Šiame pranešime bus bandoma parodyti, kad nepaisant to, jog Barad ir Stengers stengiasi atsiriboti nuo *mimesis*, t. y. griežtai atskiria reflektivias ir difraktyvias praktikas, jų filosofijoje *mimesis* sugrįžta per atitinkamai „atsigręžimo“ (*re-turning*) ir „susigrąžinimo“ (*reclaiming*) koncepcijas. Ši *mimesis* versija peržengia binarinę refleksijos / difrakcijos opoziciją ir išlaiko kūrybinės galios elementą. Viena vertus, *mimesis* įkūnija nepaliaujamą poreikį gręžtis ir parodo, kokia svarbi įvairių būtybių suvokimui yra refleksijos optika. Tačiau kita vertus, mimetinis gebėjimas yra aktyvuojamas per difraktyvų sutrikdymą ir taip numano pasikartojančio pokyčio galimybę.

Barad, K. (2007). *Meeting the Universe Halfway: Quantum Physics and the Entanglement of Matter and Meaning*. Durham: Duke University Press.

Haraway, J. D. (1992). The Promises of Monsters: A Regenerative Politics for Inappropriate/d Others. *Cultural Studies* (eds. L. Grossberg, C. Nelson, P. A. Treichler). (pp. 295–337). New York: Routledge.

Haraway, J. D. (2018) [1997]. *Modest-Witness@Second-Millennium.FemaleMan-Meets-OncoMouse: Feminism and Technoscience*. 2nd edition. New York: Routledge.